

Румяна Таслакова

25 ВЪПРОСА НА „ДОЙЧЕ ВЕЛЕ“

София, 2012

*В тази книга се публикуват отговорите
на 110 известни българки и българи (те не са всичките,
с които е провеждана анкетата).*

Всички права запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Румяна Таслакова, автор, 2012
© Издателство „Изток-Запад“, 2012

ISBN 978-619-152-039-8

РУМЯНА ТАСЛАКОВА

ВЪПРОСА НА „ДОЙЧЕ ВЕЛЕ“

НЕИЗВЕСТНОТО ЗА ИЗВЕСТНИТЕ

Румяна Таслакова, родена в София, на 17 години успява да емигрира в Германия. От комунистическия режим е осъдена на 6 години затвор за предателство към Републиката и т.нар. невъзвращенство. В Германия следва икономика и славистика и през 1963 г. започва работа в радиостанция „Дойче веле“, която до 1989 г. е един от най-важните информационни източници в България.

Десет години Таслакова е главна редакторка на Българската програма на „Дойче веле“. Благодарение на Българската редакция и на нейния личен ангажимент по време на промяната и след това Дойче Веле се превърна в основна платформа, откъдето некомунистическите лидери на България можеха да говорят свободно и бъдат чути в българския и европейския ефир. От 2009 г. е журналистка на свободна професия. Сред признанието, което е получила за дейността си, са и наградите: „Приз на Съюза на журналистите в България „Подкрепа“ по повод Световния ден на свободната преса през 1997 година“ и „Специална награда за приноса в популяризирането и обективното представяне на европейската тема в българската радиожурналистика“, присъдена през 2008 г. от конкурса „Българската Европа“, организиран от „Арена Медия“ в Русе.

Автор и съставител е на три книги: „Заглушени мисли“, „25 въпроса: анкети“ и „Две десетилетия преход – България през погледа на германски дипломати“ (едно издание на български език и едно актуализирано – на немски).

МАТРИЦАТА НА РУМЯНА

Спомням си деня, в който отговорих на въпросите на Румяна Таслакова. След интервюто се почувствах особено.

Първо, почувствах се част от една общност: Румяна беше задала своите двадесет и пет въпроса на доста българи с глас, възглед и позиция. Второ, почувствах се част от времето: тя беше работила върху своя „лексикон“ дълги години. Трето, почувствах се като на витрина: слушателят (а сега и читателят) ще сравни твоя отговор с отговорите на десетки други, по-умни и важни от теб. И в девет от десетте случая ще разкрие всеки фалш в думите ти.

Това е Румяна Таслакова в типичния си стил. Тя някак нарочно притихва и застава отстрани; не иска да прави фойерверки с въпросите си: в крайна сметка те са едни и същи. Нейното оръжие е размахът, мащабът, сравнението. Нейният фокус е събеседникът – и по-точно матрицата, в която Румяна го вгражда. Оттук нататък на ход е читателят.

Трябва да призная, че съм искрен почитател на стила, който тя винаги демонстрира. Във време, в което кресливото надвикване минава за остра журналистика, безразборното заливане с помя – за гражданска смелост, а просташкото тупане в гърдите – за находчив пиар, директният журналистически подход, класическият въпросник и обикновената човешка скромност действат освежително. Търпеливо и упорито Румяна Таслакова гради своите журналистически здания. Дали става дума за германските посланици в България или за двадесет и петте въпроса, тези здания стоят, защото имат здрава

основа – истинското любопитство и чистата, често старомодна почтеност.

Искате да узнаете какво мисли самата Румяна ли? Прочетете внимателно 25-те въпроса и помислете за тях. Те са заданието, те са матрицата. Те са решетката, която изгражда Румяна Таслакова. Вие сами ще прецените кой от героите ѝ влиза в рамката и как стои в нея. Знаете, има рамки, които са по-скъпи от самата картина. Но има картини и рамки, които заедно излъчват тиха и вечна хармония.

Взимате в ръце най-великодушната – и същевременно най-трудната книга. Защото тя Ви натоварва с отговорност – и окончателната присъда за героите ѝ зависи от Вас, уважаеми читатели.

Приятно четене!

Бойко Василев

Книгата *25 въпроса. Анкети на Румяна Таслакова* излезе през 1996 г. в „Свободно поетическо общество“. Целта ми бе да задавам еднакви въпроси на известни личности от политиката, икономиката, литературата, живописата, музиката, спорта и техниката, без да им давам възможност предварително да се запознаят с въпросите. Идея за тези анкети ми даде реномирания германски всекидневник „Франкфуртер алгемайне цайтунг“, където всяка седмица се публикуваше въпросника на френския писател Марсел Пруст с отговори на германски съвременници. В репликите откривах неизвестни черти на анкетираните, спонтанни изяви на чувства и приоритети. Тези нови нюанси в образа на анкетираните личности ме наведоха към мисълта, че и за български читатели би било интересно да узнаят нещо ново за мислите и позициите, мечтите и страховете на българки и българи, попаднали във фокуса на обществения интерес. От повече от 130 теми подбрах 25 въпроса, които формулирах в навечерието на едно пътуване за България. Поради бързането бях направила пропуск: 5-и и 21-и въпрос бяха с еднакво съдържание. Реших да не променям въпросника; първият, който забеляза повторението, бе Кирил Маричков – след като изключих микрофона той ми обърна внимание върху това. Само малцина от анкетираните усетиха това повторение и така се получи още по-широка гама на отговорите на въпроса „Какво представлява за Вас най-голямото щастие?“.

Първият анкетиран бе Константин Павлов, който на въпроса „Какъв искахте да станете като дете“ отговори „Продавач на репички“. Детската мечта на Филип Димитров е била да стане адмирал. Иван Радоев е бил многостранно заинтересуван – да стане пожарникар, стражар, летец, но, разбира се, и поет. „Прислужник“ – гласи отговорът на Симеон Сакскобургготски.

ИВАН АНДОНОВ

кинорежисьор, актьор, художник
(1934–2001)

1. *Какъв искахте да станете като дете?*
Художник.
2. *Какъв талант бихте искали да имате?*
Музикален.
3. *От кои три неща във Вашия живот не бихте се отказали?*
Да работя в киното, да слушам музика и да рисувам.
4. *Какви шансове сте пропуснали във Вашия живот?*
Не знам точно, мисля, че да работя като аниматор в Белгия, защото научих твърде късно за това предложение.
5. *Какво представлява за Вас най-голямото щастие?*
Да работиш, да правиш това, което обичаш.
6. *Кой Ви е причинил най-голямото нещастие?*
Комунизмът.
7. *Какъв е смисълът на живота Ви?*
Не съм мислил.
8. *Коя е най-голямата Ви грешка?*
Страхът, който ме е карал да правя не най-сполучливите компромиси.
9. *Какво или кого ненавиждате най-много?*
Насилието, защото ме принуждава да се подчинявам и после да се презирам.
10. *Кое качество цените най-много у една жена, у един мъж?*
Откровеността.
11. *На кое място в света бихте искали да живеете? Защо?*
В България, защото не съм опитвал другаде и ми се струва, че няма да мога, но не знам.

12. *С какво биха могли да Ви съблазнят?*

С много пари, които да ми дадат възможност да правя филми.

13. *Кога плакахте за последен път? Защо?*

Мисля, че когато по телевизията даваха филмите за лагерите. Но после май не съм плакал вече, тъй като събитията напълно ме объркаха.

14. *Коя професия освен Вашата Ви интересува? Защо?*

Срамота е, но май не ме интересуват повече професии.

15. *С коя жена, която не познавате, бихте прекарали една вечер?*

В този момент изобщо ми е трудно да се запознавам с нови хора.

16. *От кои личности от миналото се възхищавате най-много?*

На тези, които са успели да се осъществят и да овеществят таланта си.

17. *От кои съвременни личности се възхищавате най-много?*

Все ми е по-трудно да назова едно-единствено име. Боя се от повече разочарования.

18. *За какво/на кого завиждате?*

Не искам да се фукам, но това чувство ми е непознато, защото знам, че това, което другите правят, колкото и да ми харесва, аз не мога да го направя.

19. *Първото Ви желание, ако имахте вълшебна пръчица?*

Да осигуря близките си, да не мисля за храна, за инкасатори и въобще за такива материални неща.

20. *Какво Ви плаши най-много?*

Устойчивостта на комунизма. Прилича ми на СПИН.

21. *Какво е най-голямото щастие за Вас?*

Имал съм мигове на щастие, дано животът ми подари още някои.

22. *Вашето мото?*

Нямам мото.

23. *Любият Ви цитат?*

Не помня и мразя цитатите, защото навремето с два цитата съм лъгал по студентските изпити и накрая излъганият останах аз.

24. *Кой цвят обичате най-много?*

Извинявайте, въпросът е глупав.

25. *Коя музика обичате най-много?*

Класическа. И съвременна класическа.

септември 1992 г.

АСЕН АСЕНОВ

писател
(26.VII.1942)

1. *Какъв искахте да станете като дете?*
Исках да отида в морското училище, за да стана моряк, капитан на кораб.
2. *Какъв талант бихте искали да имате?*
Бих искал да мога да свиря на флейта.
3. *От кои три неща във Вашия живот не бихте се отказали?*
Първо от произхода си, от квартала „Хаджи Димитър“ в София, от улицата „Батак“, където съм израснал. Не бих желал да се откажа от решението си да уча немски език, което определи съдбата ми. И не бих се отказал от срещата ми с моята съпруга и от създаването на семейството ми.
4. *Какви шансове сте пропуснали във Вашия живот?*
Шансовете, които съм пропуснал, са много, не мога да ги изброя; но това е моят капитал.
5. *Какво представлява за Вас най-голямото щастие?*
Може би редките моменти, когато човек опознае себе си. Това смятам за едно голямо щастие в живота: да разбереш кой си ти...
6. *Кой Ви е причинил най-голямото нещастие?*
Няма такива хора.
7. *Какъв е смисълът на живота Ви?*
Смисълът на живота – не само за мене, а може би и за други хора – е да бъда полезен на някого друго.
8. *Коя е най-голямата Ви грешка?*
Колкото и да е неестествено, не мога да отбележа грешки в живота си.

9. *Какво или кого ненавиждате най-много?*
Няма хора, които да ненавиждам.
10. *Кое качество цените най-много у една жена, у един мъж?*
В една жена ценя много да има хумор, в един мъж да бъде точен, да държи на думата си.
11. *На кое място в света бихте искали да живеете? Защо?*
Ако имам два живота, единият бих искал да протече там, където съм роден, на улица „Батак“ в София, и другият тук, в Берлин, където съм в момента.
12. *С какво биха могли да Ви съблазнят?*
С думи.
13. *Кога плакахте за последен път? Защо?*
Плакал съм, когато завърших гимназия, когато получих свидетелството за зрялост и усетих, че една от най-хубавите части от живота е завършила. Тогавя плаках наистина сам, със сълзи. Оттогава досега не си спомням да съм плакал.
14. *Коя професия освен Вашата Ви интересува? Защо?*
Интересува ме професията на астрофизиците. Защо? Това е по-трудно да отговоря. Не остава време, не разполагам с достатъчно познания да погледна небето и да прочета неговия текст.
15. *С коя жена, която не познавате, бихте прекарвали една вечер?*
С всяка жена, която има чувство за хумор и излъчва някаква топлина.
16. *От кои личности от миналото се възхищавате най-много?*
От писатели: Пенчо Славейков, Гьоте, Шекспир, Томас Ман, Херман Хесе.
17. *От кои съвременни личности се възхищавате най-много?*
Също от писатели. Тъй като живея в Германия и често съм в Америка, бих споменал американски и немски имена – в момента се възхищавам от Ъпдайк, Карва, Маркес, Криста Волф.

18. *За какво/на кого завиждате?*

Не завиждам на никого за нищо.

19. *Първото Ви желание, ако имахте вълшебна пръчица?*

Да има един друг един американски президент.

20. *Какво Ви плаши най-много?*

Плаши ме това, което става в момента в света, опасността от една война, която няма да бъде локализирана, а ще се разпространи.

21. *Какво е най-голямото щастие за Вас?*

Да бъда заедно с моя син.

22. *Вашето мото?*

„Няма нужда от прозрение, достатъчно е зрение.“

23. *Любимият Ви цитат?*

Един от най-важните цитати в моя живот през последните години е едно изречение от Ингеборг Бахман: „Вещите се се нуждаят от нас, бездомните, за да намерят някъде приют.“

24. *Кой цвят обичате най-много?*

Синия.

25. *Коя музика обичате най-много?*

Обичам джаза, музиката на Оскар Питърсън, Дизи Гилеспи, Паркър, Бърт.

септември 2002 г.

ГРЕДИ АССА

художник
(29.І.1954)

1. *Какъв искахте да станете като дете?*
Не исках да стана художник. Исках да стана архитект.
2. *Какъв талант бихте искали да имате?*
Безспорно като на Моцарт.
3. *От кои три неща във Вашия живот не бихте се отказали?*
От съвестта, от чувството за малоценност пред историята на изкуството и от възможността да правиш добро.
4. *Какви шансове сте пропуснали във Вашия живот?*
Не ги зная. Ако ги знаех, мисля, че щях да се опитам да не ги пропусна.
5. *Какво представлява за Вас най-голямото щастие?*
Тъй като мисля образно, най-голямото щастие е по-скоро вселена, звезда, пътуване, миражи... Нещо, което е извън тебе и много трудно може да го доловиш, да го усетиш като мирис, като цвят, като настроение.
6. *Кой Ви е причинил най-голямото нещастие?*
Естествено, приятелите.
7. *Какъв е смисълът на живота Ви?*
Не знам дали има някакъв смисъл зададеният въпрос. Той е по-скоро отсечка от някакви вибрации, които ме карат да бъда добър, да бъда съвестен, точен, да определям не само от моята позиция.
8. *Коя е най-голямата Ви грешка?*
Може би най-голямата ми грешка е, че винаги съм мислил, че хората могат да се изменят и да се променят. Не само към мен като постоянна величина, константа, а изобщо.

9. *Какво или кого ненавиждате най-много?*
Нямам конкретни личности, които да ненавиждам, а по-скоро ненавиждам разминаването.
10. *Кое качество цените най-много у една жена, у един мъж?*
У една жена ценя най-много интелекта, у един мъж – може би начина му да мисли земно, практически, точно, възможностите му да отсява главното от второстепенното.
11. *На кое място в света бихте искали да живеете? Защо?*
Доста труден е този въпрос. Може ли кратък виц? На един му дават едно земно кълбо и го питат същия въпрос. И го питат: Къде? В Ню Йорк, в Тел Авив, в Москва, в София, в Казабланка? Той казал: Друго земно кълбо. Аз мисля, че все пак в България, където живея, е добре.
12. *С какво биха могли да Ви съблазнят?*
За човека на различна възраст има различна съблазън. Може би сега, когато съм на 40 години, моята съблазън е да живея по-спокойно, ателието ми да е по-светло. Това е съблазън за мен!
13. *Кога плакахте за последен път? Защо?*
Правя го обикновено в тоалетната, за да не ме виждат хората. В гръцката митология това е сила, в българската е падение. Но и в двете има нещо вярно, ако човек плаче, не само от радост и мъка, но плаче и най-вече, когато не може да преодолее нещо друго, нещо, което е над него, по-силно.
14. *Коя професия освен Вашата Ви интересува? Защо?*
Професията на архитект. Определено! Това е един начин с форма и с твой план да показваш на хората, да ги насочваш по какъв по-удобен и по-екологичен начин биха могли да живеят по-свободно с природата. Да им строиш жилищата, градините, парковете, зеленината. Просто да ги манипулираш, но същевременно да чувстваш едно удоволствие от това, че – това е вече една естетическа категория – ще преживеят по един много добър начин своя живот. Това не е малко. От многото архитекти мога да спомен Франк Лойд – един чудесен архитект. Другият е Стърлинг – за мен той

е една величина. И двама италианци има, които са млади архитекти, които развалят стари жилищни блокове и построяват едни магически къщи, в които човек се чувства наистина в райа. Защото в крайна сметка райат е на земята.

15. *С коя жена, която не познавате, бихте прекарвали една вечер?*
Не мога да отговоря на този въпрос. Не се притеснявам от конкретността, по-скоро от това, че много е различно и... Труден ми е този въпрос.
16. *От кои личности от миналото се възхищавате най-много?*
За мен един много голям, изключително художник е Бенчо Обрешков, вдъхновител, ако може тази дума да се каже. Един великолепен художник, който със своите платна ме е научил да гледам цвета. Давид Перес ме е научил да виждам формата. Това е много важно – формата в едно произведение. Вълнувам се и от Баскен. Това са учители, които ти помагат, без да искаш, просто внушават ти. А като личност бих желал да живея като Вера Недкова, една изключително интелигентна жена, за която ние твърде малко знаем.
17. *От кои съвременни личности се възхищавате най-много?*
Съвременни личности... Знаете ли, в нашата история, в еврейската история възхищението не е богоуместно. Разбирате ли? Просто ние нямаме кумири, затова може всяка личност все повече и повече да изисква от себе си. И да прави! Съвременни личности? Безспорно и от политици, и от футболисти, и от художници. Но няма конкретно... Има там някой, който даже не дава и да казвам името му, което е като Бог, като добро, което ти го държиш на едно място и то ти дава енергия. Всъщност ние харесваме някого, за да можем да му отнемем енергия, за да си помогнем. Безспорно крадеш, а същевременно тази кражба е узаконена. Хората се радват на такава кражба.
18. *За какво/на кого завиждате?*
Не завиждам. По-скоро винаги ме е боляло, даден приятел или близък подминава малки неща, които са били изграждани като отношения един към друг. Това обикновено става в изкуството... Много боли. Ние сме чувствителни

хора. От друга страна само по един-два пъти животът ти дава възможност да покажеш свое отношение и своите морални, етични норми. И когато разбереш за тях от други хора, по какъв начин са постъпили, се чувстваш много гол, много слаб. Тогава най боли.

19. *Първото Ви желание, ако имахте вълшебна пръчица?*

Хм, ако имах вълшебна пръчица... Много отдавна съм си мечтаел не да направя фондация „Асса“, а да направя различни видове музеи, да спонсорирам такива чисти изкуства като балет например или пък всички други изкуства, но не и изобразителното.

20. *Какво Ви плаши най-много?*

Аз може би някъде се повторих. Разминаването. Като духовен материал българинът е чудесен. Духовният материал изведнъж свърши и този духовен материал започна да вкарва друг, който не е заместител... Става пластмасово! Става ненужно! Кока-колата е по-ценена от изобразителното изкуство. Не може да се сърдиш, такъв е преходът, но това ме плаши, това ме кара да се чувствам застрашен.

21. *Какво е най-голямото щастие за Вас?*

За мен най-голямото щастие безспорно си остава семейството, възможността да бъде сред тях, защото чрез тях аз научавам други неща за самия живот.

22. *Вашето мото?*

Преди имах девизи – като всеки ученик. Сега нямам.

23. *Любимият Ви цитат?*

„По-добре, за да бъде добре.“

24. *Кой цвят обичате най-много?*

Синьото. В момента съм в такава гама – синьо-зелена.

25. *Коя музика обичате най-много?*

Предкласика обичам. И ако трябва да съм точен – джаз.

декември 1993 г.

МИРЯНА БАШЕВА

поетеса, журналистка
(11.II.1947)

1. *Каква искахте да станете като дете?*
Доколкото си спомням, нямах определени амбиции. Вече като подрастваща ми се искаше да стана лекарка, но още тогава си давах сметка, че не е за моя характер и за моята воля.
2. *Какъв талант бихте искали да имате?*
Всякакъв възможен, да Ви кажа право. Нищо не ми се вижда талант, който бих отхвърлила. Може би... музикален, защото навремето свирех на пиано, но доста безславно завърших.
3. *От кои три неща във Вашия живот не бихте се отказали?*
Три неща... От родителите си, от убежденията си, които варирам общо взето, но са левичарски, и от всичко това, което съм преживяла... Те са много неща, ще станат три милиона!
4. *Какви шансове сте пропуснали във Вашия живот?*
И те са вероятно милиони. Шансовете да науча много езици, защото много ми се удават. Шансовете да разбирам от музика, да хвана някакъв майсторлък в музиката. И може би шанса да имам семейство – мъж, деца. Може би повече деца трябваше да имам. Сега имам едно.
5. *Какво представлява за Вас най-голямото щастие?*
На тия вече години – работа, която да не е безинтересна и да бъде прилично платена (това вече за съжаление е много важно), спокойни семейни обстоятелства. За общочовешките неща няма да говоря, защото мисля, че въпросът е по-скоро личен.
6. *Кой Ви е причинил най-голямото нещастие?*
Нещастие... Не мога да кажа, че личност ми е причинявала нещастие... Обстоятелства, стечение на обстоятелствата, но човек не мога за нищо да обвиня.

7. *Какъв е смисълът на живота Ви?*

С всяка промяна в обстоятелствата или пък с възрастовите промени се изменя и не мога да го формулирам. И не мисля, че досега някой свястно е формулирал такова нещо, включително и класици.

8. *Коя е най-голямата Ви грешка?*

Най-голямата ми грешка? Нямам представа, защото всички са големи. Може би това, че много трудно успявам да си преодолеем мързела. Това е много важно нещо. И винаги когато човек го хване леността, допуска хиляди други грешки покрай това.

9. *Какво или кого ненавиждате най-много?*

Никого. Аз съм човек, който лесно прощава. Мога да се разсъдя за известно време, но общо взето доста християнски съм настроена. Но не прощавам жестокостта.

10. *Кое качество цените най-много у една жена, у един мъж?*

На мен като работеща жена, уоркинг гърл, както се казва, женствеността у жената ми се струва, че е добре да се поддържа. И съответно у мъжа – мъжествеността, защото много се омешаха половете, въпреки че аз имам чувство на умиление и към хората с двойна ориентация.

11. *На кое място в света бихте искали да живеете? Защо?*

Тук вече ще Ви дам определен отговор. В Индия, защото преди три месеца съм била там, обиколих доста и – дето имаше една песен – сърцето ми остана в Индия. Не мога да го обясня.

12. *С какво биха могли да Ви съблазнят?*

С пътуване до Индия! В какъв смисъл? Мъж или... Вижте, аз не се заричам. Човек, докато не му подложат някакъв капан или някаква съблазън, не е сигурен дали ще откаже или не. Така че мисля, че няма да са една или две съблазните, на които бих се поддавала.

13. *Кога плакахте за последен път? Защо?*

Аз плача много рядко и то може да звучи бриджит-бардотовски, но аз плача от съжаление към животните най-вече.

И преди десетина дни оревах къщата за едно умряло котенце. За човек се стягам по някакъв начин, дори за близък човек. Но за животни просто като чешма са ми очите. Това ни е генът. Цялата фамилия сме така.

14. *Коя професия освен Вашата Ви интересува? Защо?*

Аз нямам кой знае каква професия. Общо взето, пиша се в анкетите журналист, защото писането на поезия не ми е професия. Лекарската, може би защото съм искала да стана лекар и в така нареченото ми обкръжение има хора, свързани по тесни начини с медицината – майка ми, бившият ми мъж, с когото сме добри приятели, много познати и близки. Най-големите ми интереси са към медицината.

15. *С кой мъж, когото не познавате, бихте прекарвали една вечер?*

С непознат мъж не бих искала да прекарам една вечер. Аз обичам първо да разбере какъв е човекът, да минат два-три дена, една седмица, та едва тогава може и да стане.

16. *От кои личности от миналото се възхищавате най-много?*

Понеже често съм отговаряла на този въпрос ми е лесно: Вазов от нашите, Левски, което е общобългарска черта и не знам доколко е лично, доколко е чисто национално. И Махатма Ганди.

17. *От кои съвременни личности се възхищавате най-много?*

Щом не се сещам, значи не горя от възхищение.

18. *За какво/на кого завиждате?*

На Вазов завиждам, защото е народен поет. От живите хора – на младите завиждам. Просто защото аз вече никога няма да бъда млада.

19. *Първото Ви желание, ако имате вълшебна пръчица?*

Сега се замислих, ако този микрофон се превърне в пръчица, какво ще си поискам. Нямам желаня. Много странно! Но сигурно ще е нещо, свързано с предишните въпроси. Я някоя Индия, я младост вечна!

20. *Какво Ви плаши най-много?*

Това, което най-много ме отвращава, е жестокостта. И виждам, че на човека си му е вродена жестокостта. Това е ясно. Той и затова съществува. Но това не го понасям и много ме плаши. За съжаление то си е нещо, което мисля, че докато светът съществува, и то ще съществува.

21. *Какво е най-голямото щастие за Вас?*

Нямаше ли вече такъв въпрос? Най-голямото щастие е спокойствие. Всъщност ще цитирам Пушкин: „На свете счастья нет, но есть покой и воля.“

22. *Вашето мото?*

Нямам мото. Изглежда, че Кеворк Кеворкян навремето от Пруст също е преписвал. Те са винаги еднотипни всички анкети... И това ми беше най-мъчителното и винаги, когато ме интервюираше, го предупреждавах: недей да ми искаш мото!

23. *Любимият Ви цитат?*

За съжаление нищо не помня наизуст. И да кажем това, което одева цитирах от Пушкин. Ако цитирам любими редове въобще, това значи примерно да цитирам част от „Чичовци“ от Вазов, ако не и цялото произведение, „Златният телец“, „Дванайсетте стола“, половината романи на Дикенс... Така че безсмислено е да почвам, няма да има край.

24. *Кой цвят обичате най-много?*

Цвят? Знаете ли, нямам ориентация към цветовете. Поначало имам нещо като цветна слепота, не точно, но цветовете съчетания не ме вълнуват и затова и живописиста ми е чужда, от обща култура я разбирам. Но може би – това също се мени с годините. Вероятно бялото.

25. *Коя музика обичате най-много?*

Верди.

април 1996 г.

ДИМИТЪР БЕРБАТОВ

футболист
(30.І.1981)

1. *Какъв искахте да станете като дете?*
Футболист. Винаги съм гонил топката в махалата, така че мечтата ми е сбъдната.
2. *Какъв талант бихте искали да имате?*
Талант си имам, но това не е достатъчно. Мисля, че трябва да се работи, само талант не достатъчен за един спортист. Трябва да се трудиш много, за да постигнеш още повече.
3. *От кои три неща във Вашия живот не бихте се отказали?*
Дали са три? За мен семейството е на първо място, след това приятелите и може би футбола.
4. *Какви шансове сте пропуснали във Вашия живот?*
Аз не гледам в миналото, гледам в бъдещето, така че не съм се замислял по тази тема.
5. *Какво представлява за Вас най-голямото щастие?*
Аз съм щастлив в момента. Щастието е: аз и семейството ми да сме живи и здрави, хората, които обичам, да са живи и здрави.
6. *Кой Ви е причинил най-голямото нещастие?*
Не съм злопамятен човек и такива неща не помня. Имало е такива хора, разбира се, но – всеки е различен, всеки има различни идеали – да са живи и здрави тези хора.
7. *Какъв е смисълът на живота Ви?*
Футбол, футбол... Това е!
8. *Коя е най-голямата Ви грешка?*
Сигурно няма такава още. Да се надяваме, че няма да има и в бъдеще.

9. *Какво или кого ненавиждате най-много?*
Няма такъв човек и няма такова нещо. Не съм злобен, не мразя никого. Когато се случи, което е рядко, тогава човекът е отписан за мен като приятел.
10. *Кое качество цените най-много у една жена, у един мъж?*
Независимо дали е мъж или жена, държа на човечност, коректност и честност. И най-вече на чувството за хумор, защото съм голям веселяк.
11. *На кое място в света бихте искали да живеете? Защо?*
Аз съм футболист и в зависимост от мястото, където играя, трябва и там да живея. В момента тук, в Германия съм щастлив, така че нямам претенции.
12. *С какво биха могли да Ви съблазнят?*
Не може, тъй като по принцип аз съблазнявам дадената жена.
13. *Кога плакахте за последен път? Защо?*
Не мога да си спомня точно.
14. *Коя професия освен Вашата Ви интересува? Защо?*
Няма такава, но винаги съм се възхищавал на актьорите, може би защото тяхната работа изисква много труд. Аз съм и филмов манияк, може и поради това ги харесвам.
15. *С коя жена, която не познавате, бихте прекарвали една вечер?*
Може би с Моника Белучи.
16. *От кои личности от миналото се възхищавате най-много?*
Има кумири в моята професия, много добри професионалисти, но аз винаги съм се възхищавал на Ван Бастен и сам се сравнявали с него, обаче разликата е от земята до небето. Ако някой ден стигна неговото ниво, би било добре.
17. *От кои съвременни личности се възхищавате най-много?*
От баща ми, който е много добър човек и винаги съм искал да бъда като него.
18. *За какво/на кого завиждате?*
Няма такъв човек.

19. *Първото Ви желание, ако имахте вълшебна пръчица?*
Може би да няма войни и болести по света и всички да сме живи и здрави.
20. *Какво Ви плаши най-много?*
Най-много ме плаши някоя контузия.
21. *Какво е най-голямото щастие за Вас?*
Най-голямото щастие е да съм с моето семейство и с моите приятели.
22. *Вашето мото?*
Нямам мото.
23. *Любимият Ви цитат?*
Истински вярвам, че върховният момент в живота на един спортист е моментът, когато всички негови мечти стават реалност и когато е дал всичко от себе си в името на една победа и лежи изтощен, непобеден на бойното поле.
24. *Кой цвят обичате най много?*
Червеното.
25. *Коя музика обичате най-много?*
Черната, рап и хип-хоп.

юли 2003 г.

НИКОЛАЙ БИНЕВ

актьор
(1934–2003)

1. *Какъв искахте да станете като дете?*

Бозаджия. Майка ми е разказвала, че в моя роден град Сливен имаше един албанец, който продаваше боза. И аз го помня. Някъде към 11 сутрин и надвечер към 5 разнасяше из цялата махала и викаше „Боза-а-а, боза-а-а“. Такъв съм искал да стана като много малък. Когато вече ми дойде умът в главата, исках да стана диригент, пианист.

2. *Какъв талант бихте искали да имате?*

Таланта на голямото очарование, голямото човешко обаяние.

3. *От кои три неща във Вашия живот не бихте се отказали?*

От близките си, от работата си и от музиката.

4. *Какви шансове сте пропуснали във Вашия живот?*

Много, много влакове съм пропуснал. Това не е странно, странното е, че не си спомням защо.

5. *Какво представлява за Вас най-голямото щастие?*

Не зная какво точно какво представлява най-голямото щастие. Пък и то и във всички възрасти сигурно е различно. Първото, което ми дойде наум да отговоря, е, че – независимо че съм на 64 години – все още би ме направило щастлив, ако ме поканят в някакъв много хубав театър, сграда, с една отлична актьорска трупа, с много добри режисьори, с много добър директор и главно с много хубава публика.

6. *Кой Ви е причинил най-голямото нещастие?*

Съдбата. И най-голямото нещастие винаги е компенсирала с щастливи моменти.

7. *Какъв е смисълът на живота Ви?*

Какъв може да бъде смисълът на живота на един артист? Да се изявява, да радва хората и ако е успял, по този начин да помага на семейството си.

8. *Коя е най-голямата Ви грешка?*
Животът ми е наниз от грешки, няма най-голяма.
9. *Какво или кого ненавиждате най-много?*
Най-много ненавиждам страха. И съответно хората, които са ме притеснявали, които са ме унижавали и причинявали чувството на страх.
10. *Кое качество цените най-много у една жена, у един мъж?*
У жената – добротата, тактичността и да е много добра майка, а у мъжа – да е много добър приятел.
11. *На кое място в света бихте искали да живеете? Защо?*
Като обиколя целия свят, тогава ще Ви кажа, но както се познавам, се страхувам, че на 20-ия ден, където и да се намирам по света и колкото да ми харесва, аз пак ще започна да си мисля за Стефан Караджа 12, моя адрес в София.
12. *С какво биха могли да Ви съблазнят?*
С красотата и с една добра дума, но понякога може и само с едното.
13. *Кога плакахте за последен път? Защо?*
Колкото повече остарявам, започвам все по-често да плача. За последен път ли? Онзи ден четох една пиеса, която съм чел много пъти и странно защо, чак сега се разплаках. Общо взето съм ревлив, най-много плача от музика.
14. *Коя професия освен Вашата Ви интересува? Защо?*
За този въпрос отдавна съм си мислил, затова съм подготвен. На музикант, на преводач. Може би ще ми се смеете много – в прогимназията съм бил дори балетмайстор, защото бях много по-слабичък.
15. *С коя жена, която не познавате, бихте прекарвали една вечер?*
С Мария Калас! Твърдо!
16. *От кои личности от миналото се възхищавате най-много?*
Много са, но от тях май че Моцарт е най-известен.
17. *От кои съвременни личности се възхищавате най-много?*
Това е по-трудно. Още ги избирам, още ги подреждам в себе си.

18. *За какво/на кого завиждате?*

На Онасис, не заради парите – заради Мария Калас.

19. *Първото Ви желание, ако имахте вълшебна пръчица?*

Сигурен съм, че няма да има вълшебна пръчица, но защо пък да не изиграя една хубава старческа роля с един много добър кинорежисьор.

20. *Какво Ви плаши най-много?*

Страхът, както разбрахте преди малко. Аз съм много чувствителен, много неща започнаха да ме плашат. И то не е само от възрастта. Плаши ме лошо здраве, плаши ме сцената, плаши ме асансьор, плаши ме агресивността, намаляването на простацината. Голям е списъкът...

21. *Какво е най-голямото щастие за Вас?*

Този въпрос нямаше ли го вече? Но няма значение. Най-голямото щастие би било, ако доживея да видя България свободна, наистина демократична и без комунисти.

22. *Вашето мото?*

Може би има значение, че ние, артистите, си тъпчем главата с чужди текстове и общо взето като ме попитат за поговорка, мото, любим израз, толкова съм работил с фрази в живота си, че нямам това свойство да запомням нещо, което ме е впечатлило.

23. *Любимият Ви цитат?*

Същото се отнася и за този въпрос.

24. *Кой цвят обичате най-много?*

Всички цветове и на шега, разбира се, тук-таме лила.

25. *Коя музика обичате най-много?*

Музиката има голямо значение в моя живот. Обичам много видове музика. Какво най не мога да понасям? Това, което сега се лее и гърми по жилищните комплекси, този попфолк, тези маанета и гюбеци, безвкусните градски шлагери (между тях има и хубави). Но иначе в чистите видове има такива блестящи образци! Бил съм в музикално училище, свирил съм на пиано... Аз си обичам класическата музика.

ноември 1998 г.

БОЯН БИОЛЧЕВ

филолог, писател
(11.XII.1942)

1. *Какъв искахте да станете като дете?*
Като дете исках да стана спортист и да съм винаги пръв.
2. *Какъв талант бихте искали да имате?*
Бих искал да притежавам таланта на писател, в който в момента никак не съм сигурен.
3. *От кои три неща във Вашия живот не бихте се отказали?*
От приятелите, от чувството, че имам още шанс и от пишещата машина.
4. *Какви шансове сте пропуснали във Вашия живот?*
Не ги знам.
5. *Какво представлява за Вас най-голямото щастие?*
Най-голямото щастие е усещането, че не си направил нещо лошо на тия, които обичаш.
6. *Кой Ви е причинил най-голямото нещастие?*
Те са много.
7. *Какъв е смисълът на живота Ви?*
Стремежа да кажа нова дума.
8. *Коя е най-голямата Ви грешка?*
И те са много, даже повече, отколкото могат да се поберат в едно интервю.
9. *Какво или кого ненавиждате най-много?*
Непознато ми е това чувство.
10. *Кое качество цените най-много у една жена, у един мъж?*
У жената – излъчването, у мъжа – въздържането.

11. *На кое място в света бихте искали да живеете? Защо?*

Бих искал да живея в целия свят и непрекъснато да се връщам в България.

12. *С какво биха могли да Ви съблазнят?*

С чаша бира, когато излизам от морето. Аз съм харпунджия.

13. *Кога плакахте за последен път? Защо?*

Когато научих за смъртта на детето един ден след раждането му.

14. *Коя професия освен Вашата Ви интересува? Защо?*

Професиите ме интересуват просто като други острови на съвършенство, до което не мога да се докосна. Така че в зависимост от деня мога да се заинтересувам от различни неща.

15. *С коя жена, която не познавате, бихте прекарвали една вечер?*

След като не я познавам, с тази, с която бих поискал.

16. *От кои личности от миналото се възхищавате най-много?*

Възхитата не е най-силната ми страна. Аз считам, че тя е форма на отказ от разсъждението.

17. *От кои съвременни личности се възхищавате най-много?*

Не се възхищавам, аз се уча от умната дума, която е като че ли повече от своя създател...

18. *За какво/на кого завиждате?*

Смея да кажа, че не съм завиждал никога никому и затова съм се чувствал способен да живея нормално.

19. *Първото Ви желание, ако имахте вълшебна пръчица?*

Да имам още една вълшебна пръчица за моя приятел Христо Калчев.

20. *Какво Ви плаши най-много?*

Най-много ме плаши склонността на хора да решават за един ден неща, които не са решени от цялата цивилизация.

21. *Какво е най-голямото щастие за Вас?*

Чувството за навреме изречена дума и състоянието на духа, в което не се опасявам, че може да бъде разобличен за случайно изпуснатата дума.

22. *Вашето мото?*

Нямам мото, но ако трябва да го дефинирам, то ще бъде: „Моето мото е живот без рецепта.“

23. *Любимият Ви цитат?*

Не съм го прочел още.

24. *Кой цвят обичате най-много?*

Цвета на морето. Аз съм харпунджия. Повтарям се.

25. *Коя музика обичате най-много?*

Не мога да кажа коя музика обичам най-много, но в общи линии най-много я помня и може би когато пиша, най-много желая да слушам попмузика. Тя като че ли стои до мен, без да ми се намесва в работата.

май 1993 г.